

KÜLÖNFÉLÉK.

Channing-ünnepély. Az angol és amerikai unitáriusok s más szabadelvű keresztények f. év április 7-én Dr. Channing Ellery Vilmos, az amerikai jeles szónok, nagy philanthrop és világhírű író születésének százados évfordulója alkalmából emlékünnepeleket tartottak Londonban, Manchesterben, Liverpoolban, Belfastban s Anglia más nagyobb városaiban, Amerikában pedig Bostonban, a hol 40 évig volt pap, New-Portban stb. Mindent megtettek arra nézve, hogy ez ünnepélyek a nagy ember emlékéhez méltók legyenek. Az amerikaiak önkényes adakozásból szülővárosában Newportban az ő nevére egy gyönyörű templomot építenek, mely 30 ezer dollárba kerül. Angliában pedig a fáradságtalan Spears Robert pap kezdeményezésére összes műveiből 1 shillinges (60 kr.) kiadást rendeztek 100,000 példányban (ebből Kolozsvárra is rendeltek 100 példányt). Olasz- és Németországban is tartottak Channing-ünnepélyt. Jelen füzetünkre a tudósítások későre érkezvén, a részletesebb ismertetést a következőre kellett halasztanunk.

A budapesti unitáriusok az angol és amerikai hitrokonokhoz közelebről egy felhívást intéztek a magyar fővárosban építendő unitárius templom és egy rendes papi állomás felállítására ügyében. Az Egyh. K. Tanács az angol nyelven szerkesztett felhívást már el is küldötte egy ajánló levél kíséretében. Ugy halljuk, hogy rövid időn a magyar unitáriusokhoz is intéznek felhívást. Ohajtjuk, hogy budapesti afiai törekvését teljes siker koronázza.

A csapó-radnóti új egyház. E két községben lakó 28 unitárius, az E. K. Tanács 178—1879. sz. intézkedése nyomán f. évi mártius 11-én leányegyházat alakított, mely a d. szentmártoni egyházhoz fog tartozni; évenként legalább négyszer fog isteni tisztelet tartatni, mindig uri szentvacsora osztással. Papbért közadakozásból fizetnek; ennek biztosítására s általában az ekklezsia számára tőke teremtés végett 515 forintot irtak alá és fizettek bé s azt gondnoki kézre bízván újabb adakozásokkal s kamataival növelik. Őszinte örömmel fejezzük ki irt atyánkfainak a vallásos hit és erkölcsi élet fejlesztésében tanúsított buzgalma felett.

A magyarországi helv. hitv. és ágost. ev. egyház Budapesten egybegyűlt főgondnokai és superintendensei s az erdélyi ág. hitv. főconsistoriuma a gymnasiumi és reáliskolai törvényjavaslat tárgyában kérvényt intéztek a képviselőházhoz, melyben a prot. autonomiát és tanszabadságot megsemmisíteni célzó pontokat a nemzet képviseletétől megváltoztatni kérik.

Unitáriusok a parlamentben. A közelebről lefolyt és a liberalisok győzelmével végződött választásokkal 25 unitárius jutott be az angol parlamentbe. Az unitáriusok a magyar parlamentben 6 tag által vannak képviselve.

Jakab Elek jeles írónkról és öccse Jakab József-ről, ki a 48-i szabadságharc után néhány évvel Görögországban hunyt el mint tanár, az „Inquirer“ két számban Fretwell János tollából érdekes életrajzot közölt. Csakis köszönetet modhatunk Fretwell barátunknak, hogy e nagy tevékenységű és sokoldalú író és szabadságharczost, ki 48-i emlékeit ép most adja közre és a nemzeti függetlenségért

vivott harcban való részvétel miatt idegen földön száműzetésben elhalt derék testvérét az angol közönséggel hű vonásokban megismertette.

Gróf Kuun Géza t. munkatársunk, kitől jelen füzetünkben is egy kiváló tanulmányt közlünk, már hosszabb idő óta a Codex Cumanicus nagybecsű mű kiadásán fáradozik. A napokban az utolsó ívet is sajtó alá adta s így a munka remélhetőleg május vagy június hóban megjelenik Budapesten.

Érdekes találkozás. A kolozsvári unitar. collegiumnak 1863-ban végzett növendékei akkori közös megegyezésük szerint f. év márt. 15-én találkozóra jöttek össze Kolozsvárrt. 18-an jelentek meg e rájuk nézve valóban szép ünnepélyen. 9 akadályozva levén, levélben igazolta magát. 1 meghalt. Képzeltetni, minő örömtől sugárzó arcczal üdvözölték egymást a régi jó iskolatársak. Az ünnepély d. e. 10 órákor könyörgéssel kezdődött a főtanoda 8. számú nagy termében, Derzsi József kolozsvári pap és tanár, osztálytárs tartván egy gyönyörű, szívhöz szóló imát, melynek hatása alatt egygyé olvadva adtak hálát az Istennek a megtartásért. Sajnáljuk, hogy ez imát terünk szűk volta miatt nem közölhetjük. Ezután értekezletet tartottak, elnöknek Veress Dénes, tordamegyei alispán, jegyzőnek Szigethi Cs. Miklós kiáltatván ki, számbavették, hogy a miért ez összejövetelet egyfelől elhatározták volt, gyámolításra van-e valamelyiknek szüksége. Örömmel constatálták, hogy nincs; de összejöveteletüket megörökítendő, 741 frt alapítványt tettek le, melyhez Veress Dénes 60, Dr. Gyergyai Árpád kolozsvári orvos 90, Kozma Ferencz sz.-kereszturi képezdei igazgató 20, Sárdi István kolozsvári képezd. tanár és festő 30, Derzsi József 60, Gelei Kálmán maros-ujvári kir. járásbíró 60, Ballok Károly csáki-gorbói kir. járásbíró 100, Pálfi Dénes peterdi haszonbérő 20, Kelemen István marosvásárhelyi kir. táblai fogalmazó 30, Csegezi Mihály ügyvédjelölt 30, Szigethi Miklós 45, Kelemen Albert maros-sz.-királyi pap 30, Benedek Áron kolozsvári tanítónő képezd. tanár 20, Ferenczi Áron medeséri pap 15, Gombos Sámuel sz.-kereszturi gymn. tanár 10, Incze Domokos deési telekkönyvvezető 25, Pető Mózes szt.-gericzei tanító 6 frttal járult. Határozták, hogy aláírt összegeket az év végéig Derzsi Józsefhez fizessék be, ki a begyűlt pénzt a többi Kolozsvárrt lakó osztálytársakkal együtt takarékpénztárilag kezeli 1881. jan. 1-ig, a mikor az az unitar. vallásközönség pénztárának adatik át hasonló kezelés végett. Az alapítvány céljául az osztálytársak gyermekeinek a tanulhatásban segélyezését tűzték ki „Az 1863-ban végzett tanuló társak alapítványa” czime alatt. A távol maradtakhoz az alapítványhoz való járulásra felszólítást intézni határozták. Távol maradtak pedig: Dr. Uzon F. Sándor szebeni jogakadémiai tanár, Jákobi Sámuel pesti ügyvéd, Borbély Sámuel zilahi képezd. tanár, Mikó Dezső abrudbányai birtokos, László Domokos sz.-udvarhelyi aljárásbíró, Jobbágy Miklós országgyűlési gyorsíró, Szabó Miklós szolgabíró, Geréb Márton alsó-boldogasszonyfalvi pap és Árkosi Mihály bözödi birtokos. Meghalt Tóth Mihály s.-szentgyörgyi ügyvéd. Elhatározták, hogy 10 év múlva ismét összejőnek a főtanácsi gyűlés alkalmával. Az értekezletet közös ebéd és vacsora követte Derzsi J. szállásán, jelen levén az akkori és a jelenlegi tanárok is, köztük Dr. Brassai Sámuel egyetemi rector, Dr. Berde

Áron egyetemi tanár és főgondnok, Kőváry László isk. f. gondnok. Bizalmas társalgás, szellemes toasztok a legkellemesebbé tették a pár órai együttlétet. Magunk is szerencsések levén jelen lenni, mondhatjuk, hogy az a valódi jó kedv és nemes hangulat, mely a társaságban uralkodott, előttünk is felejtethetlenné tették ez összejeövetel. Főt. Ferenc József püspök ur, ki akkor ép Budapesten időzött, táviratilag üdvözölte régi tanítványait. Ők pedig Nsgs. Buzogány Áron minist. titkár urnak, mint egykori tanáruknak, levélben tolmácsolták hálás érzelmeiket. Adja Isten, hogy a most összejejöttek 10 év múlva ismét szerencsésen találkozhassanak egymással.

Emlékeztetés találkozóra. Rövid időn 20 éve lesz annak, hogy azokkal a szeretett osztálytársainkkal, a kikkel 1860-ban kolozsvári főiskolánkban érettségi vizsgálatot tettünk, egy kötelezvény aláírása mellett „szilárd elhatározásunknál fogva megegyeztünk abban”, hogy az 1880-ik év június hava 30-ik napján, ugyanezen főiskolánk olvasó egyletének szobájában, valamely közhasznú célra teendő jótékony adományozással, s a netalán mostoha anyagi állapotra jutó osztálytársaink szomorú helyzetének némi könnyítésére juttatandó segélyösszeg letételével megörökítendő, baráti találkozóra mindnyájan személyesen jelenünk meg. A kitézött idő közeledtével alólirottak, mint ez idő szerint a találkozás helyén lakók, kedves kötelességünknek ismerjük, hogy az érdekelteket „közös, baráti ohajtásból” fakadt, szent kötésünkre, e b. folyóirat útján is — melyről hisszük, hogy mindnyájoknak jár — egyenes megbízás nélkül ugyan, de szívünk ellenállhatlan ösztönzésére, jó előre emlékeztessük. Jelzett kötelezvényünket aláírták: Barabási István, Barabási József, Bedő Albert, Benedek Károly, Boér Gergely, Csegezi Mihály, Csipkés Gyula, Dali Ádám, Dersi János, Farkas Albert, Horváth Ferencz, Mikó Miklós, Mózes András, Orbán Venczel, Rédiger Albert, Szentiványi Gyula, Szentkirályi Árpád, Teleki Albert, Teleki Mátyás, Tibáld Mihály és Váradi Károly; kik közül szomorú tudomásunk szerint s őszinte fájdalomkra Csipkés Gy., Teleki A. és Teleki M. volt kedves osztálytársaink már elhaltak. Kötelezvényünket nem írhatta volt ugyan alá, de kötésünk alkalmával megjelenését szintén készséggel ígérte meg Mikó Béla s Nagy György. — Remélve, hogy az életben maradottakat fogadásunk megtartásában semmi körülmény sem fogja gátolni, mindnyájuk biztos megjelenését a rég sovárgott, kedves viszontlátás édes reményével várják, Kolozsvárt, 1880 ápril 25-én: Boér Gergely és Váradi Károly, mint helyt lakó osztálytársak.

Az alsósímenfalvi olvasó és önképzőegylet, melynek tagjai mind székely ifjak, mint tudósítónk írja szép virágzásnak örvend. Az idén is megtartotta rendes táncmulatságát márt. 7-én, könyvtára gyarapítására, mely 23 frt tiszta jövedelmet hozott. Felülfizettek: Szőnyi Józsefné 10 kr. Báncs Anna 10 kr. Elekes Dénes 20 kr. Keszler Dénes 20 kr. Borbáth Dániel ügyvéd 80 kr. Jakabházi Zs. 80 kr. Gál Mikl. Sz. Keresztur 40 kr. Gábor Alb. Sz. Keresztur 30 kr. Szt. Annai Móz. 6 kr. Barabás Józ. Sz. Keresztur 30 kr. Jakabházi Béla Sz. Keresztur 30 kr. Szilágyi János 5 kr. Weigel Ede ur a táncztermet ingyen adta. Örömmükre szolgál kapcsolatban megemlíteni, hogy a tordátfalvi ifjúsági egylet is, mely ezelőtt félévvel alakult, értesítés szerint szép hala-

dásnak örvend. Az egyesületnek gazdasági szaklapokat járát t. Vég h Sámuel úr Kolozsvárról, mlts Pálffy Dénes ur pedig járátja a Magyar Polgár politikai napilapot. Könyvtára is szaporodik. Közlebről t. szásznádasi Jakab János ur 9 drb gazdasági könyvet ajándékozott. Ohajtjuk, hogy e derék székely ifjak példáját minél több helységben kövessék ily önmivelő és gyakorlati s főleg gazdasági ismeretek szerzésére czélzó egyesületek alakítása által.

Felhivást vettünk a Magyar Általános Iparegyület igazgatóságától, melyben a hivatott körök támogatása kéretik e minden jó hazafit oly mélyen érdeklő vállalat ügyében. A társulat élén Szilávy József, Ipolyi Arnold, Kochmeister Frigyes, Keleti Károly állanak, s czélül tűzték ki maguknak az ország közzgazdasági hiányain ipari termelésünk fokozásával s versenyképessé tételével segíteni. E czélból az egyesület rendes havi ülésein eszmecserékre nyitand alkalmat, szakosztályokat szervez, s a hazai ipar jövője iránti érdekeltség felkeltésére nyilvános előadásokat s árucarnokokat létesít. Igéri pályázatok kitűzését, az életbiztosítási s nyugdíjazási intézmények felkarolását, segélypénztárak felállítását, s hogy mindez nem pusztá szó, arról a fenirtak nevei kezkeskednek. Csak Magyarország polgárainak tömeges pártolásától függ, hogy léteit adjon egy ily szép eszmének, melytől anyagi ujjaszületésünk várható. Részünkről a legmelegebben ajánljuk az olvasónak ez egyesületbe való beiratkozást annál is inkább, mert a tagsági díj vidékiek számára csak 6 frtnyi csekély összegben lett egy évre megállapítva.

Figyelemreméltó statistika. Az európai államok budgetje az 1865-ik évben 398 millióra ment, a mult évi pedig 584 millióra. Szép haladás!

Borsodi Szilágyi Dezső egy felhivást tett közzé, melyben a magyar nemzetet figyelmezteti, hogy ezredéves fenállása megünneplése alkalmából a honalapító Árpádnak emléksobrot állítson.

Egy amerikai baptista pap halgatóival összeütközésbe jövén, ekklesiájából távoznia kellett, de hamarjában nem kapván állomást, nem tudta mihez fogjon. A kibucszulás alkalmával a templom zsufolásig megtelt. Mindamellet, hogy a szegény pap helyzete nem volt valami örvendetes, jó hangulatban volt. S a gyülekezetnek tudtára adta, hogy épen most kapott meghívást, hogy egy közeleső börtönnek rendes papja legyen. Ekkor alapigéül egész nyomatékkal ezt olvasta fel: „Előre megyek, hogy számatokra helyet készítsek, hogy ahol én leszek, ti is ott legyetek.

Gyászhirek: Tiboldi István, ny. unitárius néptanító, székely népköltő f. évi ápr. 17-én 87 éves korában, jobb létre szenderült. Temetése ápr. 19-én ment végbe nagy részvét mellett. Gyászbeszédet tartott fölötte Péterfi Mihály, kedei pap és oratíot Ūrmösi Kálmán siménfalvi pap. Sajnos, hogy — a mint tudósítónk értesít — a környékbeli papság nem jelent meg kellő számban a temetésen. Pedig Tiboldi bácsi, a jó öreg lantos, ezt megérdemelte volna. Munkáit, melyek nagyobb részint kéziratban vannak, ugy halljuk, mlts Jákab házi Zsigmond ur, ki az elhunytnek nagy pártfogója volt, vette egyelőre őrizetébe. Nézetünk szerint, ha T. nem intézkedett, legméltóbb helyük volna a székelykereszturi gymnasium könyvtárában. Egyik köze-

lebbi füzetünkben az elhunytól életrajzot fogunk adni egyik dolgozó társunk tollából. Áldás emlékéen! — **Pa g e t J á n o s g y á s z a.** Néhaj Paget Olivér özvegye szül. Paget Nelli asszony Angliában himlőben meghalt. A megboldogult leánya volt Paget Károly angol Esquirenek, kit 1873. okt. 13-án egy tengeri fürdőben nejevel együtt egy sziklás előfokról a tengerdagály elsodort; s egyszersmind menyje volt Paget János Esquirenek, e derék magyar földbirtokosnak s hitrokonunknak, ki az angol unitárius hitfeleinkkel való testvéries viszonyunknak létrehozásában oly sokat tön. A néhaj egy ideig, férje Paget Olivér jogán, magyar honleány is volt. Később Angolhonba ment férjhez másodszer. Első házasságukból egy leányuk született, ki Angliában nevededett. Az elhunytunk égi üdvöt, Paget afia sujtott szívének pedig vigaszt kívánunk Istentől! — **M a r o s v á s á r h e l y i Z s o m b o r i J á n o s** egyh. tanácsos és folyóiratunk buzgó pártolója, f. év ápr. 15-én 76 éves korában Fejérdén meghalt, pár hétre követvén testvérét **F a r k a s t.** Gyűjtő gazda, lelkes egyháztág és nemes szívű ember volt, rokonaiért sokat tett. Béke poraira!

A R A N Y - K Ö N Y V.

A Dávid Ferencz-alapítványra tett kegyes adományok.

Harminczadik közlemény.

Zsakó Istvánné Székely Teréz urasszony gyűjtőivén Gy.-Fejérvárról:

	frt kr.		frt kr.
4638. Zsakó Istvánné Székely		Krapuny Imre Oklándról	1.—
Teréz	10.—	Csehétfalvi ekkla nevében	
Zsakó Andor	1.—	Gombos Mózes	3.—
4640. Jakabfy Albertné r.kath.	5.—	Sükösd Tamás Sepsi Szt.-	
Novák Ferenczné ev.ref.	5	Györgygyről	2.—
Jokszman Nándorné „	1.—	összesen	30.50
Henter Ilona	1.—	Hozzáadva az előbbi 29.	
Csécés András	5.—	közl. összegét	11,588 54
együtt	24.—	Az alapítvány	11,619 04
Kiss György tanító János-			
falváról	—50		

Kolozsvárt, ápril 20-án 1880.

F E R E N C Z J Ó Z S E F.

A szerkesztőség postája.

Jakab Elek urnak. Budapest. Nagybecsü tanulmányát jövő számunkban egészen közölni fogjuk.